

1- Felsefenin anlamını açıklayınız

Yunanca "seviyorum", "ardından gidiyorum", "arıyorum" gibi anlamlara gelen "phileo" sözcüğü ve "bilgi", "bilgelik" anlamlarına gelen "sophia" sözcüğünün birleşiminden oluşan felsefenin sözcük anlamı; Bilgi sevgisi, bilgelik sevgisi ya da hikmet sevgisidir. Yani bilgeliğe ve bilgiye değer vermek, onları önemsemek ve hatta onları en değerli şeyler olarak görmektir.

2- Felsefe terimini ilk kullanan kimdir?

Pythagoras (Pisagor) (MÖ 580-500)

3- Tarihteki ilk filozof kimdir?

Thales (M.Ö. 624 – M.Ö. 546)

4- Felsefenin temel özellikleri nelerdir.

- 1) Felsefe; öznel, soyut, kesin değil, varsayımlı ve tartışmalıdır.
- 2) Akla, mantığa, düşünceye, analize, eleştiriye ve yoruma dayalıdır. Deneye, gözleme, genellemeye, tümevarıma ve olguya dayanmaz.
- 3) Bilgi edinmekten çok bilgiyi aramaya, bilgilerimizi analiz etmeye yönelik derin ve ayrıntılı sorgulama faaliyetidir.
- 4) Felsefede cevaplardan çok sorular, sonuçlardan çok sebepler önemlidir.
- 5) Birikimli, ilerleme özelliği yok, kümülatif/yığılan ve refleksiftir.
- 6) Felsefe, insanı, varlığı ve evreni bir bütün halinde kavramaya çalışır. Dolayısıyla, varlığı parçalı olarak değil, bir bütün olarak kavramak ve yorumlamak ister.

7- Bir tanım yapacak olursak felsefeyi nasıl tanımlayabiliriz.

Felsefe, insanı ,içinde yaşanılan dünyayı ve var olan her şeyi anlama ve açıklama çabasıdır.

8- Felsefenin tek bir tanımının yapılmamasının nedeni nedir?

- İlgilendiği konuların çeşitli olması
- Metafizik konularla ilgilenmesi
- Tarihsel süreç içinde farklı işlevler ve amaçlar yüklenmesidir.

9- Değişik felsefe tanımları nelerdir?

- Felsefe, neleri bilmediğini bilmektir.
- Felsefe inanılanı anlamaya çalışmaktır.
- Felsefe yapmak doğru düşündürmektir
- Felsefe yolda olmaktır

10- Felsefi düşünce, çağından ve toplumsal koşullardan etkilenir mi ?

Felsefi düşünce çağından ve toplumsal koşullardan etkilenir .Felsefe ve toplum arasında her zaman bir ilişki vardır. felsefe sistemlerinin toplumlara ve zamana göre değişmesi filozoflarında bundan etkilendiğini gösterir. Filozoflarda düşünceleriyle içinde yaşadıkları toplumu etkiler.

11- Felsefe soruları nasıl sorulardır ?

Felsefe soruları diğer alanların sorularından ve günlük yaşantımızda karşılaştığımız sorulardan farklıdır. Felsefenin soruları genellikle, nedir ? biçimindedir.

Felsefe sorularının geneli;

İyi nedir? Bilgi nedir? Güzel nedir? Şeklinde. Buradaki anlam , kavramın anlamıdır. Bu soruların kesin bir cevabı yoktur. Felsefenin üzerinde durduğu sorular açık uçlu ve Kesin cevabı bulunmayan sorulardır

12- Felsefe ne işe yarar?

1. İnsanı bilinçlendirir.
2. Kendini tanı ve anlar.
3. Bilimin gelişmesine katkı sağlar.
4. İnancın biçimlenmesine yardımcı olur.
5. Barış, hoşgörü ve demokrasinin gelişmesini sağlar.
6. İnsana sorgulama alışkanlığı kazandırır.
- 7.Farklı bakış açıları geliştirmeyi sağlar.

13- Felsefi düşüncenin özellikleri nelerdir?

1. Özneldir.
2. Eleştireldir.
3. Bütünseldir.
4. Tutarlıdır.
5. Akıl ve mantık ilkelerine dayanır.
6. Cevaplardan çok sorular önemlidir.
7. Kesinlik ve bitmişlik yoktur.
8. Olması gerekeni de inceler.
9. Toplumu etkiler.
10. Toplumsal yaşamdan etkilenir.

11..Kümülatiftir.(yığılarak ilerler.) 12-Evrenseldir. (soruları bakımından) 13. Evreni bir bütün halinde ele alır.

14-Felsefe ilk defa nerede ortaya çıkmıştır?

Felsefe M.Ö.5.yy da İyonyada bir yerleşim yeri olan Milete ortaya çıkmıştır.

15- İyonya denilen yer neresidir?

Burası ilkçağda küçük şehir devletlerinden oluşan batı Anadolu bölgesidir.

16- Felsefe niçin bu bölgede ortaya çıkmıştır?

- 1-Ekonomik yapının ileri düzeyde olması
- 2- kölelerin bedenen yapılacak bütün işleri yapmaları
- 3-bilgi birikiminin varlığı
- 4- demokrasi ve hoşgörünün varlığı felsefenin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır.

17-Felsefe –Hikmet ilişkisi ne demektir.

Hikmet, Arapça bir sözcüktür ve bilgeliğin anlamını taşır. Bilgiden farklı olarak yaşamın anlam ve değerine dair çok derin bir bilgidir. Hikmet, bütün olup bitenlerin esasını bilmektir .Hikmet doğu kültürüne has bir kavramdır. Varlığın bilgisine ulaşma, erdemli yaşama anlamında kullanılır. Hikmet, doğaüstü olan bilgiye erişmiş anlamında da kullanılır ve bu noktada felsefeden ayrılır. Çünkü filozof yolda olandır, hikmet sahibi kişi, varmış ulaşmış olandır.

18- İlk Medeniyetlerin Felsefenin Doğuşuna Etkisi varmıdır.

Her medeniyette felsefi düşünce ve disiplinlerin gelişme dönemlerinden önce mitos, masal, mistik öğreti ve tecrübeler belirli bilgi birikimi oluşturmalarını sağlamıştır. Felsefi düşünce, Antik Yunan’da sistematik bir hâle gelmiştir. Sümer, Mezopotamya, Mısır, Çin, Hint ve İran medeniyetlerindeki kozmos ve erdem anlayışları; felsefi düşünce üzerinde oluşum ve gelişim açısından etkili olmuştur.

19-Hangi medeniyetler felsefi düşünceye katkı sağlamıştır.

Mezopotamya ve Mısır’da: Yazının bulunmasıyla birlikte daha doğru bilgilere ulaşılmıştır.Sümerlerde Gılgamış destanı ve Hammurabi kanunlarının

evrensel kültüre katkılarını görüyoruz.

Hint :Hint İnançlarında insanı kötülüklerden arındırma ve isteklerin üstesinden gelme esastır. Bunu başarmanın yolları düzenli bilgi ve akıl yürütme teknikleri değil, sezgi ve kişinin iç deneyleridir.

İran’da: MÖ 1000-600 yıllarında Zerdüş, ikili (dualist) bir anlayışı öne sürer. İyilik ve kötülüğün evrene egemenliğinin çatışması vardır. Egemen güç olan Tanrı Zervan, akıl ve irade gücüyle bunu temsil eder.

Çin: Çin’deyse Taoculuk (Taoizm) inancında asıl olan bireydir. Mistik bir bilmeyeyle gizlere ulaşılmaya çalışılır. Var olan her şey, yani Tao (evrenin doğru yolu, özü) erdemli hayatın da ilkesidir. İnsan için en üstün hayat şekli, üstün akılla Tao’yla birleşmektir.

Tao:Yol anlamına geliyor.

20- MÖ 6. yy. MS.2 yy Felsefesinin Temel özellikleri nelerdir.

a)Evrenin oluş/ontoloji sorunuyla ilgilenmişler ve bu konuda çalışma yapmışlardır.

b)Evrenin ilk unsuru, ilk ana maddesi (arkhe) nedir, sorusuna yanıt aramışlardır.

c)Doğada meydana gelen çok ve çeşitli olayları tek bir temele bağlama denemesi yapmışlardır.

d)Hepsinin ortak yönü; ilk öğeyi/unsuru/ana maddeyi aramış olmalarıdır.

e)Araştırmalarında akıl, deney, gözleme dayanmışlar, gelenek ve göreneklerden bağımsız hareket etmişlerdir.

f)Doğayı oluşturan ilk sebebi MADDİ UNSURLAR olarak göstermeleri nedeniyle yaklaşım biçimleri MATERYALİZM (maddecilik) olarak değerlendirilebilir.

g)Kısaca; akıl yoluyla doğaya yönelerek “ilk neden” sorunu üzerinde duran ve elde ettiği sonuçları deney ve gözlemle temellendirmeye çalışan düşünürlerin felsefesine DOĞA FELSEFESİ denir.

21- Arkhe nedir sorusuna cevap veren filozofların verdikleri cevaplar nelerdir.

1) THALES (TALES): Felsefenin kurucusu olarak gösterilebilir. Ona göre evreni oluşturan ilk unsur; SU’ dur.

- 2) ANAXİMENES: Doğayı oluşturan ilk unsur; HAVA' dır.
- 3) HERAKLİTOS: İlk unsur; Ateş'tir. Evren sürekli bir değişim, akış, dönüşüm ve oluşum içerisinde.
- 4) PYTHAGORAS (PİSAGOR): İlk unsur; SAYI' dır. Evrendeki uyumu ve düzeni sayılarla ifade etmeye, kanıtlamaya çalışmıştır.
- 5) EMPEDOKLES: İlk unsur sayısını çoğaltmıştır. Ona göre evren; TOPRAK, HAVA, SU, ATEŞ' ten oluşmuştur.
- 6) DEMOKRİTOS: ilk unsur; ATOM' dur. İnsanla ilgilenen tek doğa filozofu olarak da nitelenebilir.
- 7) PARMENİDES e göre arke bir olandır. Herakleitos'a karşı çıkararak değişimin olmadığını savunur.
- 8) LAO-TSE: Her şey Tao'dan çıkar, Tao'ya döner. Var olmayanlar var olanları oluşturur.

22- Anadolu'da yaşamış antik filozoflar kimlerdir.

Thales, Anaksimandros, Anaksimenes, Anaksagoras, Herakleitos Epiktetos, Diogenes, Lukianos (Lukianos), Ksenofanes (Kisefones), Aristoteles, Kleantes

23- SOKRATES VE SOFİSTLERİN BİLGİ VE AHLAK ANLAYIŞLARI NEDİR.

SOFİSTLER; M.Ö. 5. yüzyılda ortaya çıkar. Doğa filozoflarının tabiatı oluşturan ilk unsur üzerinde anlaşamamaları sonucu varlık/ontoloji sorununu bir yana bırakıp tamamen İNSAN'la ilgilenmişlerdir. İnsanla ilgili çeşitli görüş ve yaklaşımlar sunan felsefe akımıdır. Bu dönemde, başarılı vatandaşlar yetiştirmek amacıyla çeşitli konularda dersler vermek için şehir şehir dolaşan ve para karşılığı ders veren bu düşünörlere SOFİSTLER denir. Önemli düşünörlere Protagoras'a göre: "İnsan her şeyin ölçüsüdür". O halde dünyada 7 milyar insan varsa 7 milyar doğru var demektir. Çünkü doğruluk; zamana, toplumlara ve kişilere göre değişebilir (Rölativizm).

Özetle; mutlak, herkesin üzerinde uzlaştığı ortak bir doğrudan söz etmek imkânsızdır.

24- Sofistler döneminin Temel özellikleri nelerdir

- a) M.Ö. 5. yüzyılda Yunanistan/Atina'da ortaya çıkmıştır. Felsefelerinin ana konusu; İNSAN'dır. İnsanın psikolojik yapısıyla da ilgilenmişlerdir.

demokratikleşme/özgürleşme sürecinin önemli bir payı vardır.

- c) Bu dönemde, ekonomik ve siyasal kalkınmanın doğal sonucu, insana verilen değer ve önem artmıştır.
- d) Bu dönemde; EĞİTİM, AHLAK, DOĞRULUK gibi değerler geniş olarak ele alınmıştır.
- e) Pragmatistlerdir. "Bilgi, günlük yaşamda insanın işine yarayan şeydir." Görüşünü savunurlar. Aynı zamanda görecelidirler ve kuşkuculuğu savunurlar.
- f) Zamanlarının toplumsal kurallarını ve anlayışlarını eleştirmişlerdir. Örneğin; hukuk anlayışı, yasalar, sosyal normlar v.b. konularda eleştiriler getirmişlerdir.
- g) Başlıca önemli isimleri arasında; PROTAGORAS, GORGİAS, HİPPİAS sayılabilir.
- h) Bu dönemde temsil edilen başlıca felsefe akımları ise; 1)Rölativizm/ Görecelilik, 2)Pragmatizm/Faydacılık, 3)Septisizm/Şüphecilik'tir.

25- Sokratesin bilgi ve ahlak anlayışı nedir.

Sokrates Ahlak Görüşü:

Sofistlerin doğru bilginin mümkün olamayacağına yönelik düşüncelerini eleştirir. Sokrates'e göre ahlaki doğrular vardır ve bunlar sofistlerin dediği gibi göreceli değildir. Sokrates'in görüşlerinin ana teması şunlardır: Bilgi; ahlaklı ve erdemli olmayı getirir, kişinin bilgisizliği ise ahlaktan yoksun davranışlar göstermesine neden olur. Ona göre kimse bilerek kötülük yapmaz. İnsan, özü itibarıyla iyidir. Kötülük, onun bilgisizliğinden kaynaklanır.

Sokrates'in bilgi anlayışı;

İnsan zihni doğuştan bilgi yüklüdür. Bilgiler doğuştan bizde vardır. Yaşarken sorgulama yoluyla açığa çıkarılır. Bu bilgiler sonradan sorgulama yoluyla açığa çıkarılırlar. Bunun yöntemi de ironi (alay) ve maotika (doğurtma) yöntemidir

Sokrates Sözü

"Sorgulanmamış yaşam, yaşamaya değmez."

26-Platonun görüşleri hakkında bilgi veriniz.

Varlık görüşü

Platon'a göre gerçek varlık, değişmeden kalabilen olmalıdır; aksi hâlde bilgisine ulaşılamaz. Platon'un varlık anlayışının temelinde akılla kavranabilen, değişmeyen, kendi kendinin nedeni olan gerçek varlıklar, idealar vardır. İdealar duyuşsal alanın dışındadır. Duyuşsal olana bağlı olan varlıklar ise idealardan pay alarak var olan fenomenlerdir. Bu varlıklar, ideaların yani gerçeğin birer kopyasıdır.

İdealar dünyası - Nesneler (fenomenler) dünyası

İdealizm: düşüncelilik

Bilgi Görüşü

Akıl bilgiye ulaşmak için idealara, ideaların bilgisinin olduğu kendi dünyaya dönmelidir. Bu idealara dönüş bir tür anımsamadır. Platon'a göre ideaların bilgisi doğuştan zihinde hazır bulunur. Platon, bu bilgilere **episteme** demektedir. Platon, bu fikre ruhun ölümsüzlüğü fikriyle ulaşır. Bilgi anlayışı rasyonalizm (akılcılık) olarak adlandırılır.

Platon'un Değer Anlayışı

Platon'un gerçek varlıklar olarak nitelendirdiği ideaların en üstünde "iyi ideası" bulunur. Platon ahlak anlayışını bu doğrultuda oluşturur. Platon'a göre ahlakın kaynağı mutluluktur ve mutluluğa iyi ideasına ulaşmaya çalışmakla varılır. İyi ideasına yönelmek için iyi ideasının bilgisine ulaşmak; bilgisine ulaşmak içinse erdemli, adil ve doğru olmak gereklidir.

Sanat anlayışı

Platon'a göre sanat, nesneler dünyasının taklitidir. Bu da onu değersiz kılar. Çünkü onlar zaten idealar dünyasının kopyalarıdır. Sanatçı, idealar dünyasına yönelerek eserlerini ortaya koymalıdır.

27- Aristoteles'in (MÖ 384-322) görüşleri hakkında bilgi veriniz.

Platon'un öğrencisidir. Çok yönlü bir filozoftur. Özellikle 2-15. yüzyıl arasında Hristiyan ve Müslüman coğrafyalarındaki felsefelerin temelinde Aristoteles'in etkisi açık olarak görülür. Onun fizik ve mantık alanındaki çalışmaları, bu dönemin düşünce dünyasının şekillenmesinde rol oynamıştır.

Varlık görüşü

Aristoteles'e göre doğadaki her varlığın bir nedeni vardır. O, herhangi bir şeyin varlığını ve dünyadaki işlevini dört neden görüşüyle açıklar. Bunlar:

Maddi Neden: Bir şeyin hangi maddeden yapıldığını gösteren ve değişimden bağımsız olan nedendir. Örneğin alçıdan yapılmış bir vazanın maddi nedeni alçıdır.

Formel Neden: Bir şeyin biçimsel nedenidir. Alçının vazo görünüşünü alması formel nedendir.

Fail Neden: Hareket ettirici neden olarak da bilinen fail neden, maddenin biçim kazanmasını sağlayan nedendir. Alçının vazoya dönüşmesini sağlayan sanatçı, fail nedendir.

Ereksel Neden: Bir maddenin biçim kazanmasındaki amacını gösteren nedendir. Vazonun bir demet çiçek için biçim almasının nedeni ereksel nedendir.

Erek; amaç demektir

Bilgi görüşü

Aristoteles, bilmenin duyular ve akıl yürütme yoluyla gerçekleştiğini düşünür. Aristoteles'e göre bilinen şey, duyuları etkileyen form almış maddelerdir. İnsan, potansiyel olarak maddeleri algılar ve akıl yoluyla onların ne olduğunu anlar. Bir şeyin bilinmesi, onun nedenlerinin bilinmesidir..

Ahlak görüşü

Aristoteles, her eylemin iyiyi arzuladığını söyler ve bu iyyinin ne olduğunu sorgular. Her yapılan eylemin bir amacı olduğunu ve bunun iyi ile ilgili olduğunu belirtir. Ona göre insan bu iyi ile mutlu olur. Mutluluk, en güzel ve en hoş a gidendir. Ona göre erdemli olmak bu iki uç arasında orta yolu bulmaktır. Erdemlilik; eylemlerin aşırılığı ya da eksikliği nedeniyle bozulur. Kişi, kendi iradesiyle orta yolu bulur. İnsanın erdemli olması buna bağlıdır. Aristoteles'in görüşü günümüzde "altın orta" olarak da bilinir. Örneğin; cahil olmak ve bilgide ukala olmak arasında bilgelik yer alır.